Giải pháp phát triển bền vững du lịch cộng đồng ấp Thiềng Liềng, xã đảo Thạnh An, Thành phố Hồ Chí Minh

Nguyễn Ngọc Lâm
Khoa Du lịch, Trường Đại học Nguyễn Tất Thành, Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam
nnlam@ntt.edu.vn

Tóm tắt

Năm 2022, mô hình du lịch cộng đồng tại ấp đảo Thiềng Liềng, xã đảo Thạnh An đi vào hoạt động. Đây là một trong những nỗ lực tiên phong của Sở Du lịch Thành phố Hồ Chí Minh nhằm hiện thực hóa chiến lược "du lịch xanh". Tuy nhiên, mô hình này còn gặp không ít khó khăn như khả năng tiếp cận địa bàn của khách du lịch còn hạn chế, cơ sở hạ tầng và dịch vụ còn nhỏ lẻ. Tác giả đã sử dụng phương pháp nghiên cứu tổng hợp tài liệu, phỏng vấn chuyên gia và khảo sát thực địa. Kết quả nghiên cứu đã cho thấy một số thành quả ấn tượng đạt được, như giúp cộng đồng bảo tồn nghề muối truyền thống và tạo thêm các loại hình sinh kế cho người dân thông qua các dịch vụ cho khách du lịch. Đồng thời, nghiên cứu còn đề xuất một số giải pháp để du lịch cộng đồng tại Thiềng Liềng được phát triển tương xứng với tiềm năng.

Nhận 04/05/2026
Được duyệt 30/06/2026
Công bố 30/09/2026

Từ khóa
Phát triển du lịch bền vững, du lịch cộng đồng, Thiềng Liềng, du lịch xanh.

® 2026 Journal of Science and Technology - NTTU

1 Đặt vấn đề

Trong bối cảnh phát triển du lịch bền vững (DLBV) là xu hướng chủ đạo của du lịch thế giới, Việt Nam đang dịch chuyển mạnh mẽ từ mô hình du lịch đại trà sang các hình thức du lịch có trách nhiệm và du lịch xanh. Tại Thành phố Hồ Chí Minh (TPHCM), việc phát triển du lịch sinh thái là một trong những định hướng chiến lược then chốt, quan trọng. Ấp Thiềng Liềng, xã đảo Thạnh An được chọn làm mô hình thí điểm để phát triển du lịch dựa vào cộng đồng và văn hóa bản địa – với những đặc trưng: cộng đồng dân cư gắn bó mật thiết, có nghề làm muối truyền thống và hệ sinh thái ngập mặn, ...

Trong nghiên cứu này, tác giả đã tiến hành khảo sát thực địa tại ấp Thiềng Liềng thông qua việc tham quan và sử dụng dịch vụ tại một cơ sở ngâm chân thảo dược, cơ sở sản xuất muối truyền thống và 02 cơ sở kinh doanh homestay tại Thiềng Liềng đồng thời phỏng vấn các chủ cơ sở này để tìm hiểu về hiệu quả hoạt động kinh doanh, tiếp đón khách du lịch. Tác giả dành thời gian lắng nghe chia sẻ của Chủ nhiệm Hợp tác xã Nông nghiệp Thương mại Dịch vụ du lịch Thiềng Liềng để tìm hiểu những khó khăn, trăn trở mà đơn vị đang gặp phải để từ đó đưa ra những đề xuất, khuyến nghị các giải pháp thiết thực để du lịch cộng đồng (DLCĐ) ở Thiềng Liềng phát triển bền vững.

2 Cơ sở lý luận và các khái niệm liên quan

2.1 Khái niệm DLBV

DLBV là việc đáp ứng nhu cầu hiện tại của khách du lịch và khu vực đón tiếp trong khi vẫn bảo vệ và nâng cao cơ hội cho tương lai. DLBV được xem là một quá trình quản lý tất cả các nguồn lực sao cho các lợi ích về kinh tế và xã hội vẫn được duy trì, đồng thời vẫn bảo tồn được bản sắc văn hóa, các quá trình sinh thái thiết yếu, đa dạng sinh học và các hệ thống hỗ trợ sự sống [1].

Luật Du lịch Việt Nam (2017) đưa ra khái niệm: “Phát triển DLBV là sự phát triển du lịch đáp ứng đồng thời các yêu cầu về kinh tế – xã hội và môi trường, bảo đảm hài hòa lợi ích của các chủ thể tham gia hoạt động du lịch, không làm tổn hại đến khả năng đáp ứng nhu cầu về du lịch trong tương lai” [2].

2.2 Các tiêu chí của du lịch bền vững

DLBV tại một địa phương được đánh giá dựa vào ba trụ cột là kinh tế, xã hội và môi trường [3].

Các tiêu chí của phát triển DLBV đã được Hoài Thu nêu trong bài viết “Chính sách phát triển du lịch theo hướng bền vững tại Việt Nam” [4]: Thứ nhất, tiêu chí kinh tế sẽ dựa vào chỉ số GDP, hiệu quả trong hoạt động kinh doanh du lịch tại địa phương, góp phần gia tăng thu nhập cho người dân, đặc biệt là những người trực tiếp tham gia các hoạt động du lịch. Thứ hai, tiêu chí xã hội căn cứ vào mức độ hưởng lợi của cộng đồng dân cư địa phương, chỉ số hài lòng, hạnh phúc với cuộc hiện tại gia tăng. Có nhiều đóng góp cho việc bảo tồn nghề truyền thống và phát huy các giá trị văn hóa bản địa. Thứ ba, tiêu chí môi trường sẽ xém xét việc

https://doi.org/10.55401/7xknq369

quản lý và sử dụng tài nguyên một cách hợp lý, tuân thủ các tiêu chuẩn "xanh – sạch – đẹp". Thực hiện các quy trình xử lý chất thải, nước thải không gây nguy hại cho môi trường và cảnh quan xung quanh. Có các biện pháp bảo tồn đa dạng sinh học, tăng cường khả năng ứng phó với biến đổi khí hậu. Bên cạnh đó, tiêu chí quản trị cũng được là một yếu tố quan trọng, dựa trên mức độ tuân thủ nghiêm các chính sách, quy định của nhà nước về phát triển bền vững và khả năng điều phối các hoạt động du lịch tại địa phương một cách minh bạch, đồng thuận.

Như vậy, các tiêu chí nói trên chính là mục tiêu để các tổ chức, các nhân hướng đến khi thực hiện các hoạt động du lịch để đảm bảo sự phát triển hài hòa và bền vững.

3 Kết quả nghiên cứu

Khởi thủy là một hòn đảo nhỏ hoang sơ, năm 1973, ông Nguyễn Văn Thanh cùng gia đình đã đến Thiềng Liềng tiến hành khai hoang, từng bước cải thiện cuộc sống gia đình. Dần dần, nhiều hộ gia đình khác cũng đến đây lập nghiệp, hình thành nên cộng đồng dân cư đông đúc và sinh sống chủ yếu từ nghề làm muối. Ngày 28/12/2022, mô hình DLCĐ Thiềng Liềng được hình thành, với 16 hộ gia đình tham gia. Ngày 29/12/2023, địa phương tiếp tục ra mắt mô hình DLCĐ giai đoạn 2 cũng được triển khai với 24 điểm đến. Việc phát triển mô hình DLCĐ tại ấp Thiềng Liềng đã mang lại nhiều lợi ích đáng kể cho người dân nơi đây, tạo ra sự phát triển bền vững cho cộng đồng cả về kinh tế, xã hội và môi trường [5].

3.1 Thành quả về kinh tế

3.1.1 Tăng thu nhập và ổn định cuộc sống cho người dân

Bên cạnh nghề làm muối và đánh bắt thủy hải sản truyền thống, DLCĐ còn tạo ra sinh kế mới đó là cung cấp các sản phẩm, dịch vụ đáp ứng nhu cầu của du khách như: lưu trú, mở các điểm bán món ăn đặc sản địa phương, cho thuê xe đạp tham quan, dịch vụ trải nghiệm nghề làm muối truyền thống, khám phá núi Giồng Chùa, thưởng thức đờn ca tài tử, ... giúp người dân có thêm nguồn thu nhập, làm phong phú thêm đời sống tinh thần.

Mô hình này dần dần thu hút sự tham gia của nhiều hộ dân (ban đầu 16 hộ, sau tăng lên 24 hộ) và doanh thu từ du lịch giúp cải thiện đời sống vật chất và tinh thần cho cộng đồng. Đồng thời, thông qua việc cung cấp các dịch vụ du lịch, người dân có nhiều cơ hội giao tiếp với du khách từ khắp nơi, mở ra tư duy mới, tầm nhìn mới, kiến thức mới cho cư dân nơi đây, từ đó, giúp cộng đồng phát triển các sản phẩm, dịch vụ du lịch của địa phương, đáp ứng nhu cầu du khách trong nước và trên thế giới.

3.1.2 Phát triển sản phẩm địa phương

Du lịch thúc đẩy việc khai thác và chế biến các sản phẩm đặc trưng tại chỗ như: các món ẩm thực vùng biển, nước uống từ nguyên liệu địa phương (sâm sâm, bánh lọt, nước nha đam, nước uống từ hoa đậu biếc, trái si rô, kem dừa nước) và đặc biệt là muối thảo dược từ nghề làm muối truyền thống. Ngoài dịch vụ lưu trú và ẩm thực, DLCĐ còn tạo ra cơ hội việc làm đa dạng cho người dân địa phương như hướng dẫn du lịch và sản xuất hàng thủ công, lưu niệm.

Việc phân chia nhóm kinh doanh (ẩm thực, không gian nghề muối, dịch vụ lưu trú, ...) giúp các hộ dân cùng nhau hưởng lợi và quản lý chất lượng sản phẩm, dịch vụ. Hoạt động kinh doanh giúp các hộ không ngừng gia tăng giá trị của sản phẩm, dịch vụ nhằm tạo điều kiện cho du khách được hưởng lợi nhiều hơn cả về vật chất lẫn tinh thần.

3.2 Thành quả về văn hóa và xã hội

3.2.1 Bảo tồn và phát huy văn hóa bản địa

DLCĐ tập trung khai thác và giới thiệu các tập quán bản địa: cuộc sống hàng ngày của người dân bản địa, sinh kế của cư dân biển, đảo trong đó nổi bật là nghề làm muối truyền thống. Các loại hình như không gian nghề làm muối, không gian hoài niệm, ẩm thực đặc trưng và đờn ca tài tử, ... được cư dân nơi đây bảo tồn, gìn giữ cẩn thận, từng bước phát huy các giá trị di sản, thu hút ngày càng nhiều du khách gần xa.

Nâng cao dân trí và ý thức làm du lịch, xây dựng hình ảnh cộng đồng thân thiện, mến khách: từ khi có hoạt động du lịch, không chỉ các hộ dân tham gia kinh doanh, nhiệt tình đón chào du khách mà thực tế, tất cả người dân trên ấp đảo Thiềng Liềng luôn niềm nở, tươi cười hướng dẫn khách tham quan. Người dân thể hiện niềm tự hào khi ấp đảo là một điểm đến được khách du lịch từ khắp nơi đến giao lưu, tham quan, tìm hiểu văn hóa bản địa.

3.2.2 Tăng cường gắn kết cộng đồng

Sự tham gia của cộng đồng vào hoạt động du lịch thông qua sự điều hành của Hợp tác xã Nông nghiệp Thương mại Dịch vụ du lịch Thiềng Liềng đã giúp tăng cường sự đoàn kết, hỗ trợ lẫn nhau giữa các hộ dân. Một điều quan trọng mà quá trình nghiên cứu đã khám phá ra đó là, không chỉ những hộ dân kinh doanh hoạt động du lịch gắn kết với nhau mà tất cả những người dân trên đảo luôn sẵn lòng hỗ trợ, giúp đỡ để du khách có được những trải nghiệm tuyệt vời khi đặt chân đến Thiềng Liềng. Đó là tài sản vô hình, quý giá mà DLCĐ đem lại cho ấp Thiềng Liềng.

3.3 Thành quả về môi trường và phát triển bền vững

3.3.1 Bảo vệ tài nguyên, môi trường sinh thái

Mô hình DLCĐ tại Thiềng Liềng được xây dựng theo hướng du lịch xanh, bền vững, gắn liền với "tinh thần bảo vệ rừng" của người dân Cần Giờ – được UNESCO công nhận là khu dự trữ sinh quyển thế giới. Việc ấp Thiềng Liềng nằm giữa khu dự trữ sinh quyển thế giới là một lợi thế vô cùng lớn về môi trường, giúp du khách cảm nhận rõ ràng một không gian sinh thái tuyệt vời khi đến với Thiềng Liềng. Du khách được tham gia các hoạt động gần gũi với thiên nhiên và khám phá hệ sinh thái đa dạng của địa phương.

Các sản phẩm và dịch vụ của mô hình này thuần túy sử dụng nguồn lực sẵn có của địa phương nên hạn chế tối đa tác động tiêu cực đến môi trường, văn hóa, xã hội từ những nguồn ngoại lai. Hoạt động du lịch tại Thiềng Liềng đã góp phần lớn trong bảo vệ văn hóa bản địa, thực hiện đúng tiêu chí phát triển bền vững của Tổ chức Du lịch Thế giới.

3.3.2 Đa dạng hóa sản phẩm du lịch sinh thái

Thiềng Liềng là ấp đảo duy nhất của TP HCM có cả rừng, núi, biển và ruộng muối, góp phần tạo nên sản phẩm du lịch độc đáo, khác biệt, khai thác lợi thế của hệ sinh thái rừng ngập mặn và cửa sông-biển. Với việc phát triển DLCĐ tại Thiềng Liềng không chỉ là một giải pháp kinh tế mà còn là mô hình hiệu quả để bảo tồn văn hóa, bảo vệ môi trường và tạo ra sự phát triển bền vững cho ấp đảo nhỏ bé này, đồng thời góp phần hoàn chỉnh bức tranh du lịch tổng thể của TP HCM. Những thành quả này giúp Thiềng Liềng trở thành điểm đến DLCĐ tiêu biểu đầu tiên được bình chọn trong danh mục 10 điểm đến thú vị của TP HCM.

4 Các thách thức đối với hoạt động du lịch cộng đồng tại ấp đảo Thiềng Liềng

Bên cạnh thành quả đạt được, việc phát triển DLCĐ tại ấp đảo Thiềng Liềng vẫn đối mặt với một số thách thức đáng kể như:

4.1 Thách thức về hạ tầng giao thông và cơ sở vật chất

Về hạ tầng giao thông: Thiềng Liềng là một ấp đảo biệt lập, việc đi lại phụ thuộc hoàn toàn vào tàu thuyền. Giao thông không thuận tiện và bị hạn chế bởi lịch trình cố định của phà/ca nô đã gây khó khăn rất nhiều đến khả năng tiếp cận đảo của khách du lịch đại chúng, đồng thời ảnh hưởng đến việc tổ chức các chuyến tham quan linh hoạt theo nhu cầu của từng đoàn khách khác nhau và tất nhiên làm giảm hiệu quả kinh tế, tiêu chí hàng đầu của phát triển bền vững.

Về hệ thống cơ sở vật chất: hệ thống tiện ích công cộng trên đảo như điện, nước sạch và đặc biệt là xử lý chất thải chưa được thực hiện đồng bộ và hiện đại như đất liền. Điều này ảnh hưởng đến chất lượng dịch vụ lưu trú, cảnh quan và làm suy giảm hiệu quả bảo vệ môi trường – một tiêu chí vô cùng quan trọng của phát triển bền vững. Bên cạnh đó, số lượng phòng lưu trú còn khá hạn chế và cần đầu tư thêm để đáp ứng nhu cầu của những đoàn khách lớn. Dịch vụ ăn uống cũng cần bổ sung đa dạng các chủng loại thực phẩm hơn để có thể đáp ứng nhu cầu của nhiều đối tượng du khách đến từ nhiều vùng miền khác nhau trong cả nước.

4.2 Thách thức về nguồn nhân lực và cộng đồng

Trình độ chuyên môn: người dân địa phương chủ yếu là ngư dân và người làm muối chưa có kinh nghiệm và kỹ năng về du lịch như tiếp đón du khách, khả năng ngoại ngữ, quản lý sản phẩm, dịch vụ,... Việc đào tạo và nâng cao chất lượng dịch vụ chuyên nghiệp là một quá trình lâu dài và tốn kém.

Tâm lý và sự thay đổi: cần có thời gian để cộng đồng thích nghi với vai trò là một điểm tham quan du lịch hấp dẫn, không chỉ khách trong nước mà cả khách từ nhiều quốc gia trên thế giới. Người dân cũng cần làm quen với tư cách là người làm du lịch chuyên nghiệp, chủ động cải tiến sản phẩm, dịch vụ, tránh tâm lý trông chờ hoặc quá phụ thuộc vào sự hỗ trợ từ bên ngoài.

Nguy cơ "thương mại hóa": khi du lịch phát triển quá nhanh, nguy cơ làm phai nhạt nét văn hóa và sự chân thật trong sinh hoạt hàng ngày của cộng đồng, mất đi giá trị cốt lõi của cộng đồng bản địa. Điều này rõ ràng sẽ làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến tiêu chí văn hóa – xã hội của phát triển bền vững.

4.3 Thách thức đối với công tác bảo tồn

Bảo tồn sinh thái (rừng ngập mặn Cần Giờ): Thiềng Liềng nằm trong Khu dự trữ sinh quyển thế giới Cần Giờ của tổ chức UNESCO. Chính vì vậy, việc phát triển du lịch ở Thiềng Liềng cần phải được sự quan tâm đúng mức của cơ quan quản lý nhà nước tại địa phương và các chính sách, quy định của cơ quan chuyên môn về môi trường nhằm đảm bảo không gây tổn hại đến hệ sinh thái rừng ngập mặn vốn rất mong manh, đặc biệt là các vấn đề liên quan đến quản lý rác thải và nước thải du lịch.

Giữ gìn nghề truyền thống: nghề làm muối tại Thiềng Liềng đang đối mặt với nhiều khó khăn về giá cả, biến đổi khí hậu. Cho nên việc cân bằng giữa khai thác nghề muối truyền thống và duy trì sinh kế của người dân là vấn đề đáng quan tâm, tránh việc khi du lịch phát triển, nhiều người dân bỏ nghề truyền thống để

làm các dịch vụ du lịch có nguồn thu nhập tức thời, hấp dẫn hơn. Đây thực sự là một thách thức không hề nhỏ.

Tính mùa vụ: du lịch ở khu vực biển, đảo thường phải chịu ảnh hưởng rất lớn từ thời tiết như mưa, bão, ... dẫn đến tính mùa vụ cao, ảnh hưởng đến nguồn thu nhập của cộng đồng, đặc biệt là những hộ gia đình tham gia vào hoạt động du lịch.

4.4 Thách thức về nguồn vốn và công tác quản lý

Việc nâng cấp cơ sở vật chất như: dịch vụ lưu trú, tàu thuyền, tiện ích công cộng, ... đòi hỏi phải có nguồn vốn đầu tư lớn, trong khi đa số người dân nơi đây lại không có tài sản thế chấp hoặc tài sản thế chấp giá trị không cao làm hạn chế khả năng tiếp cận vốn vay của cộng đồng để phát triển hoạt động du lịch.

Ngoài ấp đảo Thiềng Liềng, tại Cần Giờ còn có nhiều địa danh du lịch, tham quan hấp dẫn như: khu du lịch sinh thái Vàm Sát (Đầm Dơi, Tháp Tang Bồng), Đảo Khỉ (Lâm Viên), chiến khu Rừng Sác, khu di tích tâm linh Lăng Ông Thủy Tướng, ... rất thích hợp cho trải nghiệm thiên nhiên rừng ngập mặn và văn hóa biển, đảo độc đáo. Do vậy, DLCĐ Thiềng Liềng cần phải tạo ra sự khác biệt độc đáo với việc không ngừng nâng cao chất lượng sản phẩm, dịch vụ để tăng tính cạnh tranh và thu hút du khách.

Vai trò của hợp tác xã: hợp tác xã Nông nghiệp Thương mại Dịch vụ du lịch Thiềng Liềng được xem là “đầu tàu” quan trọng của hoạt động DLCĐ tại đây, thực hiện trách nhiệm quản lý chất lượng sản phẩm, dịch vụ, phân bổ lợi ích công bằng và phát triển sản phẩm du lịch mới. Tuy nhiên, đa số thành viên trong ban quản lý hợp tác xã là cư dân trên đảo, tham gia hoạt động du lịch, không có kiến thức và kinh nghiệm của nhà quản lý chuyên nghiệp nên hiệu quả quản lý còn nhiều hạn chế.

5 Giải pháp phát triển bền vững DLCĐ Thiềng Liềng

Để khắc phục các thách thức và phát huy tối đa lợi thế vốn có, ấp đảo Thiềng Liềng cần triển khai các nhóm giải pháp phát triển du lịch theo hướng bền vững, chuyên nghiệp trong thời gian tới, bao gồm ba nhóm chính: nhóm giải pháp về cơ sở vật chất, hạ tầng giao thông; nhóm giải pháp về chất lượng sản phẩm, dịch vụ và nhóm giải pháp về nguồn nhân lực, phát triển cộng đồng.

5.1 Nhóm giải pháp về hạ tầng giao thông, cơ sở vật chất

Tăng cường tần suất và chất lượng dịch vụ của phà/ca nô từ đất liền ra đảo, đảm bảo an toàn giao thông thuỷ, rút ngắn thời gian và chi phí di chuyển. Để thực hiện việc này thành công, Hợp tác xã Nông nghiệp Thương mại Dịch vụ du lịch Thiềng Liềng cần vận động các hộ dân có ghe, thuyền tham gia hoạt động vận chuyển khách du lịch, kết nối đảo với đất liền và khu vực lân cận, vừa giúp tăng trưởng hoạt động du lịch, vừa tạo thêm nguồn thu nhập đáng kể cho cư dân của đảo.

Đầu tư cơ sở hạ tầng du lịch theo mô hình Nhà nước và Nhân dân cùng làm. Chính quyền địa phương cần chủ động phối hợp cộng đồng cư dân trên đảo cùng chung tay nâng cấp và hoàn thiện khu vực đón tiếp du khách theo hướng đẹp, sạch sẽ, văn minh với hệ thống bến bãi an toàn cho tàu thuyền, đường sá lưu thông dễ dàng, đặc biệt là nguồn nước sạch cho sinh hoạt và dịch vụ du lịch.

Nghiên cứu và xây dựng hệ thống thu gom và xử lý chất thải (rác thải sinh hoạt, nước thải) phù hợp với điều kiện và môi trường đảo để đảm bảo an toàn khu dự trữ sinh quyển, đồng thời nâng cao uy tín, hình ảnh của một điểm đến an toàn, tiện nghi và thân thiện môi trường.

5.2 Nhóm giải pháp về chất lượng sản phẩm và dịch vụ

Thiềng Liềng hiện giữ vai trò quan trọng trong hành trình "từ sông ra biển" – một địa điểm đặc trưng, chắc chắn sẽ tạo ra sản phẩm du lịch độc đáo. Tập trung phát triển du lịch theo mô hình "du lịch về nguồn" gắn với thiên nhiên và văn hóa làm muối truyền thống, tạo sự khác biệt so với các điểm đến khác của TP HCM. Cụ thể như:

- Khám phá nghề muối truyền thống: thiết kế các chương trình trải nghiệm về nghề làm muối từ quy trình đến sản phẩm, kết hợp các hoạt động thủ công (làm muối thảo dược, muối ớt).
- Tổ chức tuyến du lịch sinh thái và giáo dục: khai thác tour đi thuyền tham quan rừng ngập mặn, tham gia hoạt động trồng cây, tìm hiểu hệ sinh thái trên đảo (cua, cá thòi lòi, ốc, ...). Sản phẩm này đặc biệt phù hợp với nguồn khách là sinh viên, học sinh của các trường đại học, cao đẳng, trung học phổ thông,...
- Các sản phẩm phục vụ nhu cầu ẩm thực: xây dựng thực đơn đặc trưng từ hải sản và các sản vật địa phương như: dừa nước, cây si rô, ... đảm bảo vệ sinh an toàn thực phẩm.
- Phát triển tour du lịch liên tuyến: nghiên cứu và kết nối Thiềng Liềng với các điểm du lịch khác của Cần Giờ như Lâm Viên, biển Cần Giờ, chợ Hàng Dương, ... để tạo thành chuỗi sản phẩm du lịch hoàn chỉnh, khép kín, hấp dẫn cho nhiều đối tượng du khách.
- Chuẩn hóa chất lượng dịch vụ: hỗ trợ các hộ dân nâng cấp và chuẩn hóa dịch vụ lưu trú theo các tiêu

chí vệ sinh, an toàn và thẩm mỹ, giữ được nét văn hóa đặc trưng nhưng vẫn đảm bảo tiện nghi cơ bản đáp ứng nhu cầu của khách du lịch. Xây dựng bộ tiêu chí dịch vụ riêng cho DLCĐ Thiềng Liềng, hướng tới sự thân thiện, đẳng cấp, chuyên nghiệp.

5.3 Nhóm giải pháp về nguồn nhân lực và phát triển cộng đồng

- Nâng cao kiến thức về hoạt động du lịch cho cộng đồng: Thiềng Liềng cần phối hợp với các trường đào tạo về du lịch tổ chức các khóa tập huấn kỹ năng giao tiếp, nghiệp vụ du lịch như: lễ tân, buồng phòng, chế biến thực phẩm, thuyết minh và ngoại ngữ cho người dân tham gia làm du lịch. Khuyến khích sự tham gia của thanh niên địa phương vào các công việc của hoạt động du lịch như hướng dẫn viên, nhân viên phục vụ,... nhằm tạo ra sự gần gũi, thân thiện cho du khách khi đến đây tham quan, trải nghiệm.
- Nâng cao năng lực quản lý của cộng đồng: tăng cường vai trò quản lý, điều phối của Hợp tác xã Nông nghiệp Thương mại Dịch vụ du lịch Thiềng Liềng trong việc quản lý, phân chia lợi ích, kiểm soát chất lượng dịch vụ và đại diện cộng đồng làm việc với bên ngoài. Cử cán bộ quản lý hợp tác xã đến các điểm tham quan nổi tiếng, thành công trong nước để học tập kinh nghiệm quản lý, điều hành và phát triển dịch vụ tại một điểm đến chuyên nghiệp.
- Quản lý rủi ro: xây dựng quy tắc ứng xử cho cả du khách và người dân trong các hoạt động du lịch để vừa đáp ứng nhu cầu thưởng ngoạn của du khách, vừa bảo vệ môi trường và tôn trọng văn hóa địa phương.
- Tăng cường vận động nguồn vốn hỗ trợ: mạnh dạn kêu gọi sự hỗ trợ từ Chính phủ, ngân hàng hoặc các dự án phi Chính phủ để người dân có cơ hội tiếp cận nguồn vốn. Chủ động tìm kiếm, tạo điều kiện cho các nhà đầu tư tìm hiểu và hợp tác xây dựng các cơ sở dịch vụ du lịch tại đảo.

6. Kết luận và khuyến nghị

DLCĐ Thiềng Liềng dù chỉ mới hình thành và hoạt động trong thời gian gần đây nhưng đã đạt được một số kết quả ấn tượng, trong đó, việc có tên trong top các điểm đến của du lịch TP HCM là điều rất đáng tự hào. Hoạt động du lịch tại Thiềng Liềng đáp ứng được các tiêu chí cơ bản của phát triển DLBV. Tuy nhiên, để sự phát triển bền vững này được lâu dài trong tương lai rất cần sự chung tay của các bên liên quan.

Đối với Ủy ban nhân dân TP HCM và chính quyền các cấp: cần sớm nghiên cứu, ban hành những chính sách ưu đãi về nguồn vốn, tạo điều kiện cho người dân ấp Thiềng Liềng có cơ hội đầu tư vào các hoạt động kinh doanh du lịch.

Đối với cộng đồng Thiềng Liềng: nhận thức rõ hoạt động DLCĐ chính là cơ hội để nâng cao đời sống người dân và góp phần nâng tầm giá trị của Thiềng Liềng trên bản đồ kinh tế – xã hội TP HCM, giúp bảo tồn môi trường tự nhiên xứng với danh hiệu là khu dự trữ sinh quyển của thế giới; không ngừng nâng cao kiến thức, kỹ năng chuyên nghiệp của ngành dịch vụ du lịch.

Đối với doanh nghiệp lữ hành: tăng cường quảng bá thế mạnh của DLCĐ Thiềng Liềng. Nghiên cứu hình thành những tour du lịch liên tuyến, khai thác yếu tố độc đáo của Thiềng Liềng để tạo ra hành trình du lịch phong phú, hấp dẫn, gần gũi thiên nhiên mang đậm bản chất "xanh", "về nguồn".

Việc thực hiện đồng bộ các giải pháp này sẽ giúp Thiềng Liềng không chỉ tăng trưởng về số lượng khách tham quan mà còn đảm bảo sự phát triển hài hòa và bền vững, giữ được nét đẹp nguyên sơ và độc đáo tại một ấp đảo duy nhất của TP HCM.

Lời cảm ơn

Tôi xin chân thành cảm ơn Trường Đại học Nguyễn Tất Thành, TP HCM đã hỗ trợ cho nghiên cứu này.

Tài liệu tham khảo

1. Sustainable Development Commission. (n.d.). *Phát triển bền vững là gì? Tổng quan về phát triển bền vững*. Học viện Quản lý PACE. https://www.pace.edu.vn/tin-kho-tri-thuc/phat-trien-ben-vung-la-gi
2. Quốc hội Việt Nam. (2017). *Luật Du lịch* (Luật số 09/2017/QH14)
3. United Nations. (2023). *The Sustainable Development Goals report 2023*. https://unstats.un.org/sdgs/report/2023/
4. Hoài Thu. (2025). Chính sách phát triển du lịch theo hướng bền vững tại Việt Nam. *Tạp chí Nghiên cứu Công nghiệp và Thương mại*, số tháng 12, 1-10. https://vioit.vn/uploads/tiny_uploads/PDF%20file/Hoai%20Thu.pdf
5. Hàn, M. (2024, ngày 25 tháng 1). Mô hình du lịch cộng đồng Thiềng Liềng: Điểm sáng của cuộc thi khởi nghiệp. *Tạp chí Du lịch Thành phố Hồ Chí Minh*. https://tcdulichtphcm.vn/chuyen-dong/mo-hinh-du-lich-cong-dong-thieng-lieng-diem-sang-cua-cuoc-thi-khoi-nghiep-c2a67645.html
6. UN Tourism. (n.d.). *Best tourism villages by UN Tourism - Areas of evaluation*. https://www.unwto.org/tourism-villages/en/the-initiative/

Sustainable Development Solutions for Community Tourism in Thieng Lieng Village, Thanh An Island Commune, Ho Chi Minh City

Nguyen Ngoc Lam
Faculty of Tourism, Nguyen Tat Thanh University, Ho Chi Minh City
nnlam@ntt.edu.vn

Abstract
In 2022, the community-based tourism model in Thieng Lieng hamlet, Thanh An island commune, began operating. This is one of the pioneering efforts of the Ho Chi Minh City Department of Tourism to realize the "green tourism" strategy. However, this model still faces many difficulties, such as limited accessibility for tourists and fragmented infrastructure and services. The author used a comprehensive research method, including literature review, expert interviews, and field surveys. The research results showed some impressive achievements, such as helping the community preserve the traditional salt-making craft and creating additional livelihoods for the people through services for tourists. At the same time, the study also proposes several solutions to develop community-based tourism in Thieng Lieng in proportion to its potential.
Keywords: Sustainable tourism development, community tourism, Thieng Lieng, green tourism.